De Spaanse lynx

Lynxen zijn middelgrote katachtigen met opvallende oorpluimen. Daarnaast vallen zijn lange bakkebaarden op. Hiermee lijkt een lynx soms net op een oude wijze man.

Er zijn vier soorten en allemaal leven ze op het Noordelijk Halfrond (Noord-Amerika, Europa en Azië). De Spaanse lynx is één van de meest bedreigde kattensoorten ter wereld. Wereldwijd zijn er nog maar zo'n 200 Spaanse lynxen.

De naam Lynx komt van Lynceus, een held uit het oude Griekenland, die hele goede ogen had. De Lynx kan inderdaad overdag en in het donker heel goed zien.

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Inhoudsopgave spreekbeurtmateriaal

Basisinformatie over de Lynx 3

Waarom is het belangrijk een spreekbeurt over de lynx te houden? 3

Vier soorten lynxen 3

Hoe ziet de lynx eruit? 4

Waar leeft de lynx? 5

Hoe leeft de lynx? 6

Hoe gaat het met de lynx? 8

Waarom is het erg als de lynx uitsterft? 9

Wat kun jij doen om de lynx te helpen? 10

Wat doet Stichting SPOTS 11

Leuke weetjes op een rij 12

Alle links 13

Bronvermelding 14

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Basisinformatie over de Lynx

Klasse:	Mammalia (zoogdieren)
Orde:	Carnivora (vleeseters
Familie:	Felidae (katachtigen)
Stam:	Chordata (gewervelden)
Soort:	Lynx
Lichaamslengte:	60 – 130 cm (mannetjes zijn groter dan vrouwtjes)
Schouderhoogte:	50-70 cm
Staartlengte:	5-30 cm
Gewicht:	5-25 kg
Leeftijd:	in het wild ca. 14 jaar, in gevangenschap ca. 20-25 jaar

Waarom is het belangrijk een spreekbeurt over de lynx te houden?

Omdat er steeds minder lynxen op de wereld zijn. Van de Spaanse lynx zijn er bijna geen meer. Het is heel belangrijk dat er mensen zijn die deze lynxen enandere dieren willen beschermen. Daarom moeten mensen weten dat de lynx een super mooi en bijzonder dier is. Als jij dat tegen je klasgenoten vertelt, worden zij misschien wel net zo enthousiast als jij!

Verderop kun je lezen wat je nog meer kan doen om de lynx te helpen.

Vier soorten lynxen

Er zijn vier soorten lynxen. Ze lijken veel op elkaar en zijn niet altijd makkelijk uit elkaar te houden.

- Europese Lynx – de grootste en bekendste lynx;
- Canadese Lynx – meestal iets kleiner dan de Europese;
- Spaanse of Iberische Lynx – een slanke lynx met duidelijk vlekkenpatroon;
- Rode Lynx – de kleinste lynx, soms met minder duidelijke oorpluimen. Deze lynx wordt ook wel 'Bobcat' genoemd. De Engelse naam "bobcat " verwijst naar zijn kortestaartje (bob betekent onder andere gecoupeerde staart, alhoewel de staart nietgecoupeerd is, maar van nature kort).

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Hieronder zie je foto's van de vier verschillende soorten lynxen. Zie jij de verschillen?

Europese lynx

Canadese lynx

Spaanse lynx

Rode lynx (Bobcat)

In veel dierentuinen in Nederland kun je Lynxen bekijken. Helaas is hiervan geen enkele de Spaanse lynx. Wel kun je in Burger's Zoo in Arnhem de Rode Lynx zien.

Hoe zien lynxen er uit?

Staart
Lynxen hebben een korte staart, die eindigt in een zwarte punt. Alleen bij de rode lynx is het laatste stukje staart wit.

Lichaam
De lynx heeft lange poten en een sterk, gespierd lichaam. Daardoor kan hij verre en krachtige sprongen maken.

Oorpluimen
Wat het meeste opvalt aan de lynx zijn de oorpluimen. Ze werken als een soort antennes, die geluid opvangen. Door de oorpluimen kan de lynx hele zachte geluiden toch horen.

Sneeuwschoenen
Grote, brede, en dicht-behaarde voeten zorgen voor warmte. De lynx loopt er zonder problemen mee door diepe sneeuw.

Bakkebaarden
Alle lynxen hebben 'bakkebaarden' langs hun gezicht lopen.

Vacht
De dikke vacht bestaat uit lange haren. De vacht kan verschillende kleuren hebben: roodbruin en bruin en geel. De Iberische Lynx heeft duidelijke vlekken op vacht. In de winter heeft de vacht een andere kleur, vaak wat grijzer, dan in de zomer.

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Net de poes van de buren?
Bij de Spaanse lynx zijn soms de oorpluimen zo kort dat je ze bijna niet ziet. Zulke lynxen, zoals deze op de foto, lijken soms zelfs een beetje op een grote huiskat.

Waar leeft de lynx ?

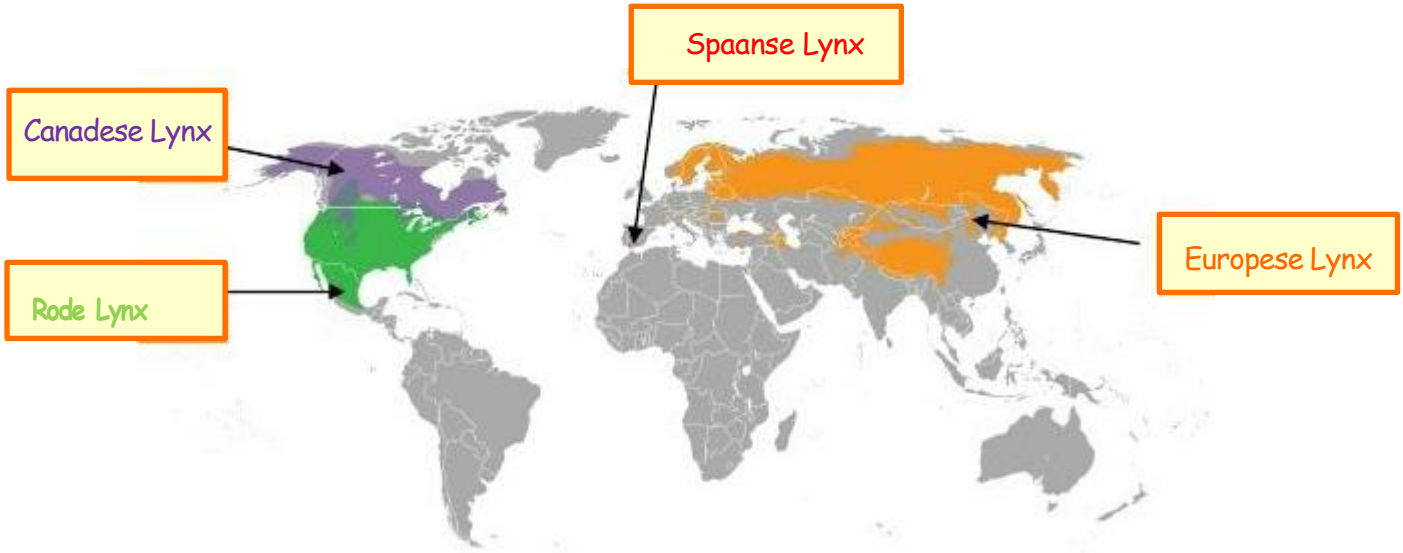

De verschillende soorten lynxen leven allemaal in een ander gebied op de wereld, zie de kaart hierboven. Zoals je ziet is het leefgebied van de Spaanse lynx heel klein. Lynxen kunnen in veel soortengebieden overleven. Ze hebben wel beschutting nodig, om hun prooi te kunnen **besluipen** of uit een **hinderlaag** te verrassen.

Europese Lynx: leeft vooral in de bossen van Europa en Azië. Wordt ook wel gezien op licht begroeide berghellingen. Hij houdt niet van open terrein. Dicht bij ons in de buurt, in Duitsland leven lynxen en ook in België worden ze gezien.

Canadese Lynx: komt het meeste voor in dichte bossen van Canada en het noorden van de Verenigde Staten. Hij leeft ook in rotsachtige streken en wat meer open bosgebieden. Deze lynx eet vooral Amerikaanse hazen en komt eigenlijk overal voor, waar er genoeg van deze hazen zijn.

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Spaanse Lynx: leeft in droge gebieden met struiken en bosjes in de Zuid-Spaanse regio Andalusië. Om precies te zijn: de Spaanse Lynx komt alleen nog maar voor in de gebieden Doñana en Andujár-Cardeña. Dit is één van de meest bedreigde kattensoorten ter wereld.

Rode Lynx (Bobcat): deze lynx komt voor in heel de Verenigde Staten en ook in Canada en Mexico. Hij Kan zich goed aanpassen aan allerlei gebieden. Zoals bossen, maar ook tropische en moerasgebieden, woestijnen en bergen.

Hoe leeft de lynx ?

Lynxen leven, zoals de meeste wilde kattensoorten, alleen. Dat wordt ook wel **solitair** genoemd.

Elke lynx heeft zijn eigen **territorium**, zo wordt het gebied waarin ze leven genoemd . Hoe groot het gebied is dat een lynx nodig heeft, hangt af van hoeveel prooidieren er zijn . De Iberische lynx heefteen klein territorium, zo'n 2 - 4 km2. Dat is ongeveer 300-600 voetbalvelden groot.

De **territoria** van mannetjes en vrouwtjeslynxen overlappen elkaar. Mannetjes accepteren geen andere mannetjes in hun territorium en vrouwtjes geen andere vrouwtjes. Als er wel andere dieren binnen hun territorium komen, zullen ze met elkaar vechten. Om aan te geven waar de lynx zijn of haar territorium heeft, worden er **geursporen** uitgezet. Dit doen ze met urine en ontlasting. Zo weten andere lynxen dat hier al een lynx woont. Vrouwtjes zoeken een goede plek om jongen groot te brengen. Mannetjes willen juist een gebied waar ze de kans hebben veel vrouwtjes tegen te komen.

Via deze link vindt je een filmpje waarbij twee lynxen met elkaar vechten,
http://www.arkive.org/bobcat/lynx-rufus/video-12.html

Wist je dat...

...een lynx wel drie meter hoog kan springen!
Lynxen zijn echte atleten.
Ze kunnen ook uitstekend zwemmen en klimmen.

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Voortplanting

Mannetjes en vrouwtjes lynxen komen bij elkaar om te **paren**. Meestal is dit in december t/ m april . Na ongeveer 2 maanden worden er meestal **3 jongen** geboren. In hele goede jaren kan de S paanse lynx wel 5tegelijk krijgen . Als de jongen ongeveer **1 jaar** zijn , gaan ze weg bij hun moeder en beginnen ze aan hun eigen leven.

Wat eet een lynx

De lynx is een **carnivoor**. Dit betekent dat hij alleen vlees eet. Lynxen jagen meestal vroeg in de ochtend of in avond/nacht. De dieren waar de lynx op jaagt, worden **prooien** genoemd.

Bijzonder aan de Spaanse lynx is dat hij één van de katachtigen is die bijna altijd hetzelfde eet.Dat maakt hem kwetsbaar omdat hij afhankelijk is van bepaalde prooidieren. Hij eet namelijk konijnen. Als die verdwijnen, heeft de lynx geen eten meer. Zonder konijnen heeft de lynx moeite om te overleven. De prooi wordt gevangendoor hem tot heel dichtbij te **besluipen** of uit een **hinderlaag** te verrassen

Als ze hun favoriete voedsel niet kunnen vinden, eten lynxen ook wel vogels, knaagdieren en reptielen. Af en toe valt de lynx ook vee aan. In dit filmpje zie je hoe een Spaanse lynx een patrijs vangt met een **spectaculaire sprong**!

http://www.arkive.org/iberian-lynx/lynx-pardinus/video-08b.html

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Hoe gaat het met de lynx?

Er bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle dier- En plantensoorten van de wereld gaat. Dit is de **Rode Lijst**. Dat wordt bepaald door een organisatie die het **IUCN** heet. IUCN staat voor de International Union for Conservation of Nature. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

THE IUCN RED LIST OF THREATENED SPECIES

De Spaanse lynx: één van de meest bedreigde katten ter wereld!

Helaas gaat het met de Spaanse lynx (zie afbeelding rechts) helemaal niet goed. Er zijn nog **minder dan 200** Spaanse lynxen. Daarom staan zij op de rode lijst vermeldt als '**bedreigd**'.
Deze kat is één van de meest bedreigde katten ter wereld . Het gaat zo slecht met de Spaanse lynx dat het zomaar kan zijn dat hij over enkele jaren helemaal is uitgestorven . Daarom worden er nu zelfs **fokprogramma's** gestart om in de dierentuin Spaanse lynxen te fokken en in het wild uit te zetten. Maar dit gaat heel moeizaam. Het wordt spannend voor de Spaanse lynx.....

De reden waarom het zo slecht gaat met deze kat is dat hij heel erg gespecialiseerd is. Hij eet eigenlijk maar één soort prooi, konijn. En in zijn leefgebied leven bijna geen konijnen meer. Hierdoor heeft de lynx te weinig te eten. Ook wordt hun leefgebied steeds kleiner, doordat mensen er gebouwen en boerderijen neerzetten of omdat er wegen worden aangelegd in het gebied waarin hij leeft. Hierdoor worden regelmatig dieren overreden.

Vroeger kwamen er dus veel meer lynxen voor dan nu. Dat komt door een aantal redenen:

- **Verlies van leefgebied** – doordat de mens steeds meer ruimte inneemt en bomen kapt, blijven er minder gebieden voor de lynx over. Zoals je eerder al kon lezen, hebben lynxen grote gebieden nodig om te kunnen leven.

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Afname van leefgebied leidt er toe dat er:

- te weinig prooidieren zijn voor de lynx
  Er is dus niet genoeg voedsel voor de lynx waardoor hij sterft. Ook komt het voor dat, doordat er te weinig voedsel is, lynxen gaan jagen op boerderijdieren. Daar zijn mensen niet blij mee en zij doden daarom regelmatig lynxen.
- De lynx moet gaan zoeken naar eten en wordt daardoor aangereden door auto's. Zeker omdat de gebieden waar de lynx leeft steeds kleiner worden en hij dus moeite moet doen om eten te vinden, moet hij vaak uitwijken naar andere gebieden. Hiervoor moet hij wegen oversteken en dat leidt soms tot aanrijdingen door auto's.

Andere bedreigingen voor de lynx zijn:

- Illegale jacht – omdat hij zo'n mooie vacht heeft, zijn er nog steeds mensen die de lynx doodmaken om van zijn vacht bijvoorbeeld een jas te maken

Wist je dat…

…er een lijst bestaat een lijst waarop staat hoe het met alle diersoorten van de wereld gaat. Dit is de Rode Lijst. Die lijst is gemaakt door een organisatie die het IUCN heet. In het Nederlands betekent dit: de internationale unie voor de bescherming van de natuur.

Waarom is het erg als de lynx uitsterft?

Dat is een goede, en heel belangrijke vraag. Je hebt vast al op school geleerd over hoe dieren in de natuur met elkaar samenleven. Dieren en planten vormen "voedselketens".
Dit betekent dat dieren elkaar nodig hebben om te overleven. Roofdieren zoals de lynx, eten prooidieren. Zo blijft er een balans bestaan in de natuur. Als roofdieren uitsterven, komen er teveel prooidieren en die brengen schade aan in de natuur. Bijvoorbeeld omdat zij al het gras opeten wat leidt tot overbegrazing. Vergelijk de natuur maar met een auto. Als je daar één onderdeel uithaalt, dan rijdt de hele auto niet meer goed.

En het is natuurlijk ook gewoon verdrietig als zo'n mooi dier er straks niet meer is.

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Wat kun jij doen om de lynx te helpen?

Er zijn verschillende dingen die je kunt doen om de lynx te **helpen**. Deze katten zijn te bijzonder en te belangrijk om ze zomaar te laten uitsterven. Maar misschien denk je 'wat kan ik nu doen'?

Manier 1:
Het is leuk en heel belangrijk als jij een **spreekbeurt** over de lynx geeft. Dan kun je jouw klasgenoten meer vertellen over deze mooie grote kat. En waarom het niet zo goed gaat met de lynx.

Manier 2:
Je kunt **met je school of klas een actie voor de lynx** bedenken.

Tips!

- Begin je je spreekbeurt met een **Lynx-quiz**.
- Laat mooie **plaatjes** en **foto's** van lynxen zien.
- Laat **filmpjes** van lynxen zien, kijk maar eens bij de links of op YouTube.
- Deel aan het einde van je spreekbeurt **informatie voor ouders** uit aan je klasgenoten.

Neem de **Flyer** mee over Stichting SPOTS die je in je e-mail hebt ontvangen.

Je kunt bijvoorbeeld een **sponsorloop**, **loterij** of **rommelmarkt** organiseren. Of misschien heb je zelf nog een veel beter idee. Met het geld dat je daarmee verdient, kunnen jullie als klas of school een project voor het **behoud van lynx** steunen. Het geld kan je naar Stichting SPOTS overmaken en dan kun je erbij zeggen voor welk dier het geld bedoeld is. Zij zorgen er dan voor dat het geld bij een project komt dat zich inzet voor die katachtige.

WWW Op deze site vind je meer informatie:
http://www.stichtingspots.nl/

Wist je dat...

...het goed is als volwassenen wijn drinken uit een fles met een kurk? De Iberische Lynx leeft in gebieden waar **kurkeiken** staan. Daarvan worden kurken voor wijnflessen gemaakt. Maar tegenwoordig heeft wijn steeds vaker een schroefdop. Daardoor zijn er minder kurkeiken nodig en worden ze omgekapt en worden er boerderijen gebouwd. Dat is slecht voor de lynx. Vertel dus maar tegen je ouders dat **wijn met een kurk beter is** dan met een schroefdop!

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Wat doet Stichting SPOTS?

Er zijn in Nederland veel organisaties die zich voor allerlei dieren inzetten. Maar er was in Nederland **nog geen organisatie** die zich **inzet voor de katachtigen** die met **uitsterven worden bedreigd**. Daarom is in 2004 Stichting SPOTS opgericht. **SPOTS** staat voor **S**ave and **P**rotect **O**ur **T**reasure**S** (bewaar en bescherm onze schatten). SPOTS betekent ook 'vlekken' (die veel katachtigen hebben) en SPOTS verwijst naar 'in de spotlights zetten'. Daarmee bedoelen we dat we zoveel mogelijk aandacht proberen te vragen voor alle wilde katten op de wereld. Daarnaast staat SPOTS voor 'plekken'. Stichting SPOTS vraagt aandacht voor plekken op de wereld waar iets gedaan wordt voor natuurbescherming.

Hoe werkt Stichting SPOTS?

- SPOTS probeert in Nederland op allerlei manieren aandacht te vragen voor de katachtigen. Ze is bijvoorbeeld regelmatig **aanwezig in dierenparken**, **op scholen** en op **evenementen**. Hier vertellen de vrijwilligers van SPOTS over de **katachtigen** en dat heel veel van deze dieren met uitsterven worden bedreigd.
- Dit geldt ook voor de **Spaanse Lynx**. Maar SPOTS ontwikkelt ook **spreekbeurtmateriaal voor kinderen zoals jij** over de katachtigen. Op onze website kan iedereen van alles lezen over alle wildekatten die in de wereld leven.
- Daarnaast probeert SPOTS geld in te zamelen voor projecten die zij ondersteunt.

WWW Op deze site vind je meer informatie: http://www.stichtingspots.nl/

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Leuke weetjes op een rij

Wist je dat…?

- In de woestijnen van Afrika en Azië leeft de Caracal (zie foto rechts), die ook wel woestijnlynx wordt genoemd. Hoewel hij eruit ziet als een mini-lynx, is het officieel toch geen echte lynxsoort…
- De lynx maakt precies dezelfde geluiden als de huiskat, ze kunnen ook spinnen! Luister maar eens naar zijn geluid door deze link te volgen, http://www.geolution.nl/dieren/dierengeluiden_lynx.htm
- Grote lynxen kunnen prooien doden die vier keer zo zwaar zijn als zijzelf
- In Amerika is er een basketbalteam dat Minnesota Lynx heet
- De eerste draagbare spelcomputer heette Atari Lynx
- Door zijn lange bakkebaarden lijkt een lynx soms net op een oude wijze man

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Alle links

Deze links kun je gebruiken voor handige **informatie**:

- http://www.stichtingspots.nl/
- http://www.stichtingspots.nl/
- http://www.stichtingspots.nl/
- http://www.stichtingspots.nl/
- http://nl.wikipedia.org/wiki/Lynxen
- http://www.nationalgeographic.nl/junior/dieren-en-natuur/informatie/iberische-lynx

Deze links kun je gebruiken voor **mooie plaatjes**:

- http://www.arkive.org/bobcat/lynx-rufus/photos.html
- http://www.arkive.org/eurasian-lynx/lynx-lynx/photos.html
- http://www.arkive.org/iberian-lynx/lynx-pardinus/photos.html
- http://www.arkive.org/canada-lynx/lynx-canadensis/photos.html
- http://www.junglewalk.com/photos/lynx-pictures.htm

Dit zijn een paar mooie **filmpjes**:

- http://www.arkive.org/canada-lynx/lynx-canadensis/video-06a.html
- http://www.arkive.org/iberian-lynx/lynx-pardinus/video-17.html
- http://www.arkive.org/bobcat/lynx-rufus/video-12.html

Dit is een link waarop het **geluid** van een lynx te horen is:

- http://www.geolution.nl/dieren/dierengeluiden_lynx.htm

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS

Gebruikte bronnen

Gebruikte bronnen voor de plaatjes:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f1/Lynx_lynx-2.JPG
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b5/Lynx_range.png
http://www.arkive.org/bobcat/lynx-rufus/photos.html
http://www.arkive.org/eurasian-lynx/lynx-lynx/photos.html
http://www.arkive.org/iberian-lynx/lynx-pardinus/photos.html
http://www.arkive.org/canada-lynx/lynx-canadensis/photos.html

Stichting SPOTS
L.P. van Mallandstraat 46
4754 AP Stampersgat
E: info@stichtingspots.nl
www.stichtingspots.nl
www.knuffelfarms.nl
Tel: 06-4094 7232
Rekeningnummer:
IBAN: NL90INGB0004611235
BIC: INGBNL2A

Copyright @ 29 juli 2018 SPOTS